

Οι κερκυραϊκοί μπότηδες

Μπότηδες είναι τα κανατσια εκείνα με το λεπτό στόμιο, που, αν έχετε κάνει Πάσχα στην Κέρκυρα, σίγουρα θα έχετε δει να σκάνε στα πόδια σας το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου. Πρόκειται για το έθιμο της Πρώτης Ανάστασης, κατά το οποίο οι Κερκυραίοι γεμίζουν τους μπότηδες με νερό και τους πετούν από τα μπαλκόνια των καντουπιών. Λίγο ωρρίτερα, στην εκκλησία της Παναγιάς των Ξένων έχει γίνει τεχνητός σεισμός, σαν αναφορά στον σεισμό που έγινε σύμφωνα με την Βίβλο στον τάφο του Ιησού, ενώ στην συνέχεια, οι κερκυραϊκές φιλαρμονικές κυκλοφορούν στην πόλη παίζοντας εύθυμα εμβατήρια

Το κάψιμο του Ιούδα

Αποτελώντας ένα από τα λίγα έθιμα που διατηρούνται από την περίοδο της Τουρκοκρατίας, το κάψιμο του “προδότη” θεωρείται ένα ξεχωριστό κεφάλαιο για το Πάσχα στην Κρήτη. Στα περισσότερα μέρη του νησιού, ο Φαρμακός, δηλαδή ο Ιούδας παραδίδεται στην πυρά, καίγεται με μεγάλες “φουνάρες” και με τα απαραίτητα “μπαλοταρίσματα”.

Το κάψιμο του Ιούδα» συναντάται με πολλές παραλλαγές σε όλη την Ελλάδα, πιο πολύ δε στα χωριά της Θράκης, όπου το ομοίωμα του Ιούδα ταυτίζεται με το όνομα Οβριός. Ο λαός καίει το ομοίωμα του Ιούδα, τον προδότη του Ιησού, και με το κάψιμο ρίχνει στη φωτιά τις δύο άνομες ιδιότητες του, τη φιλαργυρία και τη δειλία. Έχουν γραφεί πολλά πάνω σε αυτό το θέμα και μάλιστα κάποιοι λαογράφοι αλλά και διανοούμενοι της εποχής μας έχουν προσπαθήσει να καταργήσουν το έθιμο αυτό, λόγω που, πιστεύουν πως προσβάλλει τον εβραϊκό λαό.

Η Ιερά Σύνοδος με αλληπάλληλες εγκυκλίους της τα έτη 1891, 1910 και 1918, προέτρεπε ιερείς και λαό να εγκαταλείψουν το κάψιμο του Ιούδα. Συγκεκριμένα, στην εγκύκλιο 13 /4/1918 έλεγε «Η Ιερά Σύνοδος θεωρεί καθήκον Αυτής, όπως φέρει εις γνώσιν πάντων των Χριστιανών, ότι η τήρησις τοιούτων εθίμων αντιβαίνει προς την βάσιν και το θεμέλιον της πίστεως ημών, ήτις είναι η αρετή της αγάπης προς εν γένει πάντα άνθρωπον...».

Τα αερόστατα της Ανάστασης

ΛΕΩΝΙΔΙΟ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Ένα καθόλα εντυπωσιακό έθιμο λαμβάνει χώρα στο Λεωνίδιο της Αρκαδίας αμέσως μετά την Ανάσταση. Οι κάτοικοι κατασκευάζουν μικρά, πολύχρωμα αερόστατα τα οποία αφήνουν στον ουρανό αμέσως μετά την Ανάσταση. Η επικρατέστερη θεωρία για την προέλευση του εθίμου αναφέρει ότι προήλθε από ναυτικούς της περιοχής, οι οποίοι εντυπωσιάστηκαν από αντίστοιχο έθιμο που είδαν σε ασιατική χώρα και στη συνέχεια το μετέφεραν στην πατρίδα τους. Η πρώτη μαρτυρία για την τέλεση του εθίμου έρχεται από το 1910. Σε κάθε περίπτωση, μέχρι και σήμερα, περισσότερο από ένα αιώνα μετά, τα αερόστατα της Ανάστασης συνεχίζουν να αποτελούν ένα από τα πιο εντυπωσιακά αναστάσιμα έθιμα στην Ελλάδα.

ΕΘΙΜΑ ΣΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Το Σάββατο του Λαζάρου οι κάτοικοι των χωριών της Ηπείρου πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι και έλεγαν τα κάλαντα του Λαζάρου, κρατώντας ένα καλάθι, που ήταν στολισμένο με λουλούδια και κουδούνια. Τη Μεγάλη Πέμπτη, από το πρωί οι γυναίκες ζύμωναν τσουρέκια και έβαφαν τα αυγά. Το πρώτο βαμμένο αυγό που έβγαζαν από την κατσαρόλα το τοποθετούσαν στο εικονοστάσι και το φύλαγαν εκεί μέχρι το επόμενο Πάσχα. Το αυγό αυτό ήταν και σαν φυλαχτό για το σπίτι τα χωράφια και τα ζώα. Το βράδυ της Ανάστασης οι νοικοκυραίοι γυρνώντας από την εκκλησία και πριν μπουν στο σπίτι σταύρωναν την εξώπορτα με το Άγιο Φως και μετά άναβαν το καντήλι έτσι ώστε να μπορέσουν να κρατήσουν το Άγιο Φως όλο τον χρόνο στο σπίτι.

Ρουκετομανία στο
Βροντάδο

Έθιμα στη Χίο

Η Χίος κάθε χρόνο τέτοια εποχή τραβάει τα βλέμματα, χάρη στο έθιμο που αναβιώνει στο χωριό Βροντάδο και περιλαμβάνει την μάχη των ενοριών με ρουκέτες. Σύμφωνα με την επικρατέστερη εκδοχή, η συνήθεια ξεκίνησε επί Τουρκοκρατίας, όταν οι Χριστιανοί κάτοικοι ήθελαν να δείξουν στους Τούρκους πώς γιορτάζουν οι ορθόδοξοι την Ανάσταση.

Ο Δήμος βέβαια πλέον έχει θέσει αυστηρούς κανόνες για την ασφάλεια των συμμετεχόντων στον ρουκετοπόλεμο, για να αποφευχθούν τα παρατράγουδα και οι τραυματισμοί που παρατηρήθηκαν πριν λίγα χρόνια. Σε κάθε περίπτωση, το θέαμα στον μεταμεσονύκτιο ουρανό είναι μαγευτικό – άλλωστε οι ειδικοί «ρουκετοποιοί» του χωριού εργάζονται γι' αυτό το

ΜΕΤΑΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ

Η ακολουθία του Επιταφίου στη Ζάκυνθο, σύμφωνα με παλιό έθιμο, δε γίνεται το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής, αλλά τις πρώτες πρωινές ώρες του Μεγάλου Σαββάτου και συγκεκριμένα στις 02:00 το πρωί. Στις 04:00 περίπου το πρωί γίνεται η έξοδος του Επιταφίου, ο οποίος επιστρέφει γύρω στις 5.30 στο ναό, όπου συνεχίζεται η Ακολουθία. Κατά την πρώτη Ανάσταση πραγματοποιείται και το σπάσιμο των πήλινων σταμνών από τις νοικοκυρές όλων των σπιτιών.

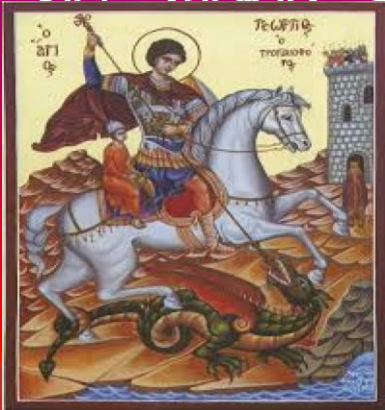

ΑΡΑΧΩΒΑ: ΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Σημαντικό έθιμο στην Αράχοβα, είναι η περιφορά της εικόνας του Αγίου Γεωργίου. Ανήμερα του Πάσχα, ντόπιοι ντυμένοι με

παραδοσιακές στολές, περιφέρουν την εικόνα του Αγίου, ενώ την επόμενη ημέρα πραγματοποιείται ο αγώνας των γερόντων. Διάφοροι άνδρες μεγάλης ηλικίας, ξεκινούν έναν αγώνα σε ανηφορικό δρόμο, από την εκκλησία του Αγίου Γεώργιου, έως τον λόφο. Πίσω τους ακολουθούν χορευτικά συγκροτήματα

που τους συνοδεύουν, ενώ ακολουθούν και άλλες δοκιμασίες και αγωνίσματα που ονομάζονται «κλέφτικα».

Το κάψιμο του Ιούδα στην Κρήτη

Κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Εβδομάδας, στα περισσότερα χωριά της Κρήτης, τα παιδιά μαζεύουν κλαδιά από τους ελαιώνες και τα τοποθετούν έξω από τον περίβολο της Εκκλησίας. Παράλληλα ετοιμάζουν το ομοίωμα του Ιούδα, το οποίο θα κάψουν το βράδυ της Ανάστασης. Ο Ιούδας κατασκευάζεται από παλιά ρούχα που τα γεμίζουν με άχυρα. Ο πιο επιδέξιος από τα παιδιά ζωγραφίζει το κεφάλι του Ιούδα, το οποίο είναι ένα φλασκί. Στη συνέχεια τον κρεμάνε με ένα σκοινί πάνω από τον σωρό των κλαδιών που έχουν μαζέψει. Μετά το χαρμόσυνο μήνυμα της Ανάστασης του Θεανθρώπου, όταν οι καμπάνες χτυπούν, τα παιδιά βάζουν φωτιά και καίνε τον Ιούδα.

ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΟΥ ΒΑΨΙΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΑΥΓΩΝ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ

Το βάψιμο των αυγών γίνεται πάντα την Μεγάλη Πέμπτη και για αυτό το λόγο πολλοί την ονομάζουν Κόκκινη Πέφτη ή Κοκκινοπέφτη. Η μέρα αυτή είναι η ημέρα του Μυστικού Δείπνου, όπου ο Χριστός προσέφερε άρτο και οίνο ως συμβολισμό για το σώμα Του και το αίμα Του. Το βάψιμο των αυγών με κόκκινο χρώμα συμβολίζει το αίμα του Ιησού Χριστού που έσταξε, όταν τον λόγχισε ο Ρωμαίος στρατιώτης. Παράλληλα, το κόκκινο χρώμα συμβολίζει -στην ορθόδοξη παράδοση- την χαρά.

Οι χριστιανοί συμβολίζουν με το αυγό τον τάφο από τον οποίο εξήλθε, όταν αναστήθηκε, ο Χριστός. Σύμφωνα δε με την λαϊκή παράδοση τα αυγά οφείλουν το χρώμα τους στην εξής ιστορία «...Όταν είπαν ότι αναστήθηκε ο Χριστός, κανείς δε το πίστευε. Μια γυναίκα μάλιστα που κρατούσε ένα καλάθι με αυγά, για να πεισθεί, φώναξε: -Μπορεί από άσπρα να γίνουν κόκκινα αυτά τα αυγά; Και πράγματι έγιναν!».

Σε πολλές περιοχές της Ελλάδας το πρώτο από τα βαμμένα αυγά είναι της Παναγίας και το φυλάνε στο εικονοστάσι για όλο το χρόνο. Έχει θεραπευτικές και προστατευτικές ιδιότητες.

Ο <<νεκρός>>Ζαφείρης! Το έθιμο της Ηπείρου!

Το κορίτσι, ή το αγόρι, που έπαιζε το Ζαφείρη, ξάπλωνε πάνω στο χορτάρι και έκανε τον πεθαμένο. Του έδεναν τα χέρια και τα πόδια με κόκκινες κλωστές. Πάνω στα σταυρωμένα χέρια τοποθετούσαν ένα εικόνισμα που έπαιρναν από κοντινό ξωκκλήσι, το οποίο έπρεπε να επισκεφθούν πριν παίξουν το παιχνίδι και ν' ανάψουν τα κεριά και τα καντήλια. Σκέπαζαν το πρόσωπο του πεθαμένου Ζαφείρη με άσπρο μαντίλι και δίπλα του απόθεταν ένα ραβδί. Τον κάλυπταν με πρασινάδες, βοτάνια με μαγικές-θεραπευτικές ιδιότητες και ορισμένα λουλούδια, με τυπική διάταξη. Μετά το νεκροστόλισμα, τα κορίτσια καθόντουσαν γύρω από τον πεθαμένο, όπως ακριβώς οι μοιρολογίστρες στις κηδείες για να θρηνησουν.

Επίσης τον Ζαφείρη τον έπαιζαν σ' όλη τη διάρκεια της άνοιξης, και κυρίως το Μάη, μικρές και έφηβες κοπέλες –παλιότερα συμμετείχαν και μερικά μικρά αγόρια– στα χωράφια και τα βοσκοτόπια, στα διαλείμματα των αγροτικών εργασιών.

https://www.domnasamiou.gr/resources/audio/d20_05_sample_zafeiris.mp3

Διαγωνισμός επιταφίων στα Ιωάννινα

Περιφορά των επιταφίων στην κεντρική πλατεία των Ιωαννίνων.

Μια χριστιανική τελετή και ένα γιαννιώτικο έθιμο που έχει τις ρίζες

του πολύ βαθιά στο χρόνο. αναφέρεται σαν έθιμο και επί τουρκοκρατίας, σε κείμενα της αρχής του 20ου αιώνα. Οι επιτάφιοι διαγωνίζονται για το πρώτο βραβείο καλλιτεχνικής ομορφιάς. Συνήθως παίρνει τον έπαινο ο επιτάφιος της Αγίας Μαρίνας, αλλά όλοι οι επιτάφιοι είναι όμορφοι.

Τα έθιμα της Κρήτης

Όλη την μεγάλη εβδομάδα δεν ακούνε τραγούδια , δεν τραγουδάνε ούτε σφυρίζουν , στα καφενεία δεν παίζουν χαρτιά και με ένα σπαούλι (σπάγκο) κρεμούν τον Φάντη της τράπουλας από το ταβάνι .Τα αγόρια και οι μεγάλοι άντρες όλη την Μεγάλη Εβδομάδα κόβουν ξύλα κυρίως κατσοπρίνια ,ασπαλάθους και άλλους θάμνους και το Μεγάλο Σάββατο φτιάχνουν ρεματιά ύψους 3-4 μέτρων και πλάτους 6-8 μέτρων για να κάψουν το ομοίωμα του Ιούδα Στην συνέχεια την Μεγάλη Πέμπτη φτιάχνουν ένα ανθρώπινο ομοίωμα από ξύλα , τον <Ιούδα>, τον οποίο περιφέρουν σε όλα τα σπίτια του χωριού και τον χτυπούν και κακοκρίζουν για την αισχρή προδοσία του. Επίσης οι γυναίκες δίνουν ό,τι παλαιά ρούχα έχουν για να ντυθεί ο Ιούδας, τον οποίο παραγεμίζουν με άχερα.Τα αρνιά για το Πάσχα σφάζονται Μεγάλη Τετάρτη και Μεγάλη Πέμπτη . Επιπρόσθετος οι ανύπαντρες κοπέλες μαζεύουν από τους κήπους τους κρίνους , τριαντάφυλλα, άνθη λεμονιάς και άλλα λουλούδια για το στολισμό του Επιταφίου την Μεγάλη Πέμπτη. Στην Κρήτη και ειδικά την Μεγάλη Παρασκευή υπάρχει το έθιμο ο ιερέας να μνημονεύσει εντός την εκκλησίας πριν την περιφορά του Επιταφίου τα ονόματα των κεκοιμημένων συγχωριανών της κάθε οικογένειας, έστω και πολλές γενιές πίσω .Φυσικά , ο λαός παρακολουθεί τις ιερές ακολουθίες όλης της Μεγάλης Εβδομάδας . Τέλος το Μεγάλο Σάββατο ,το ομοίωμα του Ιούδα τοποθετείται πάνω στη ρεματιά με τα ξύλα, για το φόβο των Ιουδαίων, δηλαδή των γειτονικών χωριών που επιδιώκουν να κλάψουν τον Ιούδα . Το βράδυ της Ανάστασης ,με το Χριστός Ανέστη τα κοπελιά δίνουν φωλιά στον Ιούδα , ο οποίος καίγεται με απαραίτητα μπαλοταρίσματα και ενώ ακόμα και εχθροί εκείνη την ημέρα δίνουν το φιλή της Αγάπης στο προαύλιο της εκκλησίας.